

## РОЗ'ЯСНЕННЯ

щодо «Настанови з метеорологічного прогнозування», що вступила в дію з 01.01.2019 р. (відповідно до наказу Укр ГМЦ від 11.12.2018 р.) на заміну: КД 52.4.3.01-03 «Настанова по службі прогнозів та попереджень про небезпечні і стихійні явища погоди» (Державна гідрометеорологічна служба, Київ, 2003)

У зв'язку з набуттям чинності з 01.01.2019 «Настанови з метеорологічного прогнозування» надаємо роз'яснення щодо оформлення попереджень та оперативних інформацій Полтавським обласним центром з гідрометеорології.

### 1. Визначення позначення та скорочення

Метеорологічні явища – це такі явища погоди: туман, гроза, град, посилення вітру, шквал, смерч, пилова буря, хуртовина, налипання мокрого снігу, ожеледь, складні відкладення ожеледі й паморозі, паморозь, ожеледиця, заморозки, опади.

Метеорологічні явища I-III рівнів небезпечності (МЯ I – III) – це небезпечні та стихійні явища погоди, які по досягненню визначених критеріїв (кількісні показники, тривалість, територія розповсюдження) можуть становити загрозу здоров'ю чи життю людей та впливати на функціонування господарського комплексу країни.

Небезпечні метеорологічні явища I рівня небезпечності (НМЯ I) – це явища погоди, які за кількісними показниками, тривалістю та територією розповсюдження створюють певні незручності для населення та функціонування господарського комплексу країни.

Стихійні метеорологічні явища II рівня небезпечності (СМЯ II) – це явища погоди, які за кількісними показниками, тривалістю та територією розповсюдження несуть загрозу для населення та порушують функціонування господарського комплексу країни.

Стихійні метеорологічні явища III рівня небезпечності (СМЯ III) – це явища погоди, які за кількісними показниками, тривалістю та територією розповсюдження створюють загрозу життю людей на зачних територіях, призводять до масштабних пошкоджень об'єктів господарського комплексу країни, завдають шкоди довкіллю.

Прогноз погоди загального користування – метеорологічний прогноз, у якому вказують очікувані характеристики погоди (хмарність, опади, метеорологічні явища, швидкість та напрямок вітру, мінімальну та максимальну температуру повітря) і який призначений для широкого кола користувачів.

Спеціалізований прогноз погоди – метеорологічний прогноз, що його складають для потреб конкретних галузей економіки з урахуванням специфіки їхньої виробничої діяльності.

Пункт – це територія столиці України, центру Автономної Республіки Крим, обласних центрів та інших міст, по яких здійснюється прогнозування.

Територія – це Україна, Автономна Республіка Крим, область.

МСЧ – міжнародний скоординований час.

Попередження – це прогноз виникнення чи посилення одного чи кількох метеорологічних явищ I-III рівнів небезпечності.

З метою кращого сприйняття попереджень про загрозу виникнення метеорологічних явищ впроваджено кольорове позначення: **НМЯ I – жовтий, СМЯ II – помаранчевий, СМЯ III – червоний колір**. Для позначення відсутності метеорологічних явищ I-III рівнів небезпечності слід використовувати **зелений колір**.

*Примітка. Попередження складають у будь-який час доби з максимально можливою завчасністю і терміново передають наявними видами зв'язку.*

Оперативна інформація – це повідомлення про очікуване ускладнення погодних умов у певний період часу, що значно впливатиме на життєдіяльність населення та функціонування господарського комплексу України (Автономної Республіки Крим, області, міста). Може включати метеорологічні явища різних рівнів небезпечності.

## **2. Попередження про НМЯ I, СМЯ II, СМЯ III та оперативні інформації**

До явищ I, II та III рівня небезпечності (НМЯ I, СМЯ II та СМЯ III) належать метеорологічні явища, які за своєю інтенсивністю та тривалістю досягли критеріїв, указаних у таблиці 1.

Метеорологічні явища, наведені в таблиці 1 (крім смерчу, шквалу та граду), належать: до НМЯ I - за критеріїв, указаних у другій та третій колонках таблиці, до СМЯ II - у четвертій та п'ятій колонках, до СМЯ III - у шостій та сьомій колонках у випадках, коли вони досягають відповідних критеріїв більше, ніж на 30% території або в пункті. Шквал та град належать до МЯ певного рівня небезпечності при досягненні відповідних критеріїв на території >10% або в пункті. Смерч завжди, незалежно від площі, на якій спостерігався, належить до СМЯ III.

У попередженнях по території про НМЯ I, СМЯ II та СМЯ III терміни «місцями» («в окремих районах», «подекуди») тепер застосовуються лише до таких явищ як шквал, смерч, град. Для решти явищ, якщо вони прогнозуються не по всій території, вказуються лише район їхнього виникнення чи поширення.

У попередженнях по пункту термін «місцями», «в окремих районах», «подекуди» не використовується.

Оперативні інформації про очікувані ускладнення погодних умов складають в основному на 1-3 доби. Вони можуть містити прогноз всіх метеорологічних елементів і явищ погоди, які характеризують очікувані погодні умови з точки зору їх ускладнення, а також наявності НМЯ I, СМЯ II та СМЯ III.

Таблиця 1

## Критерії МЯ I, II, III рівні небезпечності

Назва явища	Критерії НМЯ I, кольорове позначення - жовтий		Критерії СМЯ II, кольорове позначення - помаранчевий		Критерії СМЯ III, кольорове позначення - червоний	
	кількісний показник	тривалість	кількісний показник	тривалість	кількісний показник	тривалість
1	2	3	4	5	6	7
Сніг	<b>значний сніг</b> 7-19 мм	≤ 12 год	<b>сильний сніг</b> 20-29 мм	≤ 12 год	<b>надзвичайний сніг</b> ≥ 30 мм	≤ 12 год
Мокрий сніг	<b>значний мокрий сніг</b> 15-49 мм	≤ 12 год	<b>сильний мокрий сніг</b> 50-79 мм	≤ 12 год	<b>надзвичайний мокрий сніг</b> ≥ 80 мм	≤ 12 год
Дощ	<b>значний дощ</b> 15-49 мм	≤ 12 год	<b>сильний дощ</b> 50-79 мм	≤ 12 год	<b>надзвичайний дощ</b> ≥ 80 мм	≤ 12 год
Дощ у селе- небезпечних районах	<b>значний дощ</b> 15-29 мм	≤ 12 год	<b>сильний дощ</b> 30-49 мм	≤ 12 год	<b>надзвичайний дощ</b> ≥ 50 мм	≤ 12 год
Злива	-	-	<b>сильна злива</b> 30-49 мм	≤ 1 год	<b>надзвичайна злива</b> > 50 мм	≤ 1 год
Тривалі дощі			<b>сильні тривалі дощі</b> 100-149 мм	> 12 год ≤ 48 год	<b>надзвичайні тривалі дощі</b> ≥ 150 мм	> 12 год ≤ 48 год
Туман (видимість)	<b>туман</b> ≤ 500 м	≥ 3 год	<b>сильний туман</b> < 100 м	≥ 12 год	-	-
Туман на високогірних станціях (видимість)	<b>туман</b> ≤ 500 м	≥ 3 год	-	-	-	-
Гроза	<b>гроза</b>	будь-яка	-	-	-	-
Град (діаметр)	<b>град</b> 6-19 мм	будь-яка	<b>крупний град</b> 20-39 мм	будь-яка	<b>надзвичайний град</b> ≥ 40 мм	будь-яка
Вітер (максимальна швидкість)	<b>вітер</b> 15-24 м/с	будь-яка	<b>сильний вітер</b> 25-34 м/с	будь-яка	<b>надзвичайний вітер</b> ≥ 35 м/с	будь-яка
Вітер на високогірних станціях (максимальна швидкість)	<b>вітер</b> 15-39 м/с	будь-яка	<b>сильний вітер</b> 40-45 м/с	будь-яка	<b>надзвичайний вітер</b> ≥ 46 м/с	будь-яка
Шквал (максимальна швидкість)	<b>шквал</b> 15-24 м/с	будь-яка	<b>сильний шквал</b> 25-34 м/с	будь-яка	<b>надзвичайний шквал</b> > 35 м/с	будь-яка
Смерч	-	-	-	-	<b>смерч</b> (швидкість вітру може сягати 50 м/с і більше)	будь-яка

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7
Пилова буря	<b>пилова буря</b> перенесення пилу за швидкості вітру $\geq 12$ м/с	$\geq 3$ год, але < 12 год	<b>сильна</b> <b>пилова буря</b> перенесення пилу за швидкості вітру $\geq 15$ м/с	12-24 год	<b>надзвичайна</b> <b>пилова буря</b> перенесення пилу за швидкості вітру $\geq 20$ м/с	> 24 год
Хуртовина	<b>хуртовина</b> випадіння снігу за швидкості вітру $\geq 12$ м/с	$\geq 3$ год, але < 12 год	<b>сильна</b> <b>хуртовина</b> випадіння снігу за швидкості вітру $\geq 15$ м/с	12-24 год	<b>надзвичайна</b> <b>хуртовина</b> випадіння снігу за швидкості вітру $\geq 20$ м/с	> 24 год
Налипання мокрого снігу (діаметр)	<b>налипання</b> <b>мокрого</b> <b>снігу</b> 11-34 мм	будь-яка	<b>сильне</b> <b>налипання</b> <b>мокрого</b> <b>снігу</b> 35-49 мм	будь-яка	<b>надзвичайне</b> <b>налипання</b> <b>мокрого снігу</b> $\geq 50$ мм	будь-яка
Складні відкладення ожеледі та паморозі (діаметр)	<b>складні</b> <b>відкладення</b> <b>ожеледі та</b> <b>паморозі</b> 11-34 мм	будь-яка	<b>сильні</b> <b>складні</b> <b>відкладення</b> <b>ожеледі та</b> <b>паморозі</b> 35-49 мм	будь-яка	<b>надзвичайні</b> <b>складні</b> <b>відкладення</b> <b>ожеледі та</b> <b>паморозі</b> $\geq 50$ мм	будь-яка
Паморозь (діаметр)	<b>паморозь</b> $\geq 50$ мм	будь-яка	-	-	-	-
Ожеледь (діаметр)	<b>ожеледь</b> 6-19 мм	будь-яка	<b>сильна</b> <b>ожеледь</b> 20-39 мм	будь-яка	<b>надзвичайна</b> <b>ожеледь</b> $\geq 40$ мм	будь-яка
Ожеледиця	будь-яка	будь-яка	-	-	-	-
Заморозки	<b>заморозки</b> зниження температури на поверхні грунту до 0-5° морозу	будь-яка	<b>сильні</b> <b>заморозки</b> зниження температури повітря до 0-5° морозу	будь-яка	<b>надзвичайні</b> <b>заморозки</b> зниження температури повітря нижче 5° морозу	будь-яка
Спека					<b>надзвичайна</b> <b>спека</b> температура 40° і вище	будь-яка
Мороз					<b>надзвичайний</b> <b>мороз</b> температура мінус 30° і нижче	будь-яка

**Примітка.** Пожежна небезпека не є метеорологічним явищем, оскільки це розрахункова характеристика. Інформацію про стан пожежної небезпеки рекомендуємо вміщувати на окремій карті чи окремим текстом (окремо від МЯ різних рівнів небезпечності), попередження про пожежну небезпеку не оцінювати і не враховувати в загальну кількість попереджень

### **3. Перелік природних явищ, які створюють перешкоди для руху транспортних засобів при експлуатації автомобільних доріг у зимовий період (Таблиця 2)**

- значний, сильний та надзвичайний сніг – опади у вигляді снігу, кількість опадів 7-19 мм, 20-29 мм та 30 мм і більше відповідно за 12 годин і менше;
- значний, сильний та надзвичайний мокрий сніг – опади у вигляді снігу, що тане, і крапель, утворюваних за близької до нуля плюсової температури повітря біля земної поверхні, або такі, що випадають у вигляді суміші снігу та дощу; кількість опадів 15-49 мм, 50-79 мм та 80 мм і більше відповідно за 12 годин і менше;
- налипання мокрого снігу, сильне та надзвичайне налипання мокрого снігу – шар мокрого снігу на деревах, предметах, дротах електромережі та зв'язку тощо; діаметр 11-34 мм, 35-49 мм та 50 мм і більше відповідно будь-якої тривалості;
- хуртовина, сильна та надзвичайна хуртовина – перенесення та завихрення снігу поривчастим вітром під час снігопаду; відповідно випадіння снігу за швидкості вітру 12 м/с і більше тривалістю від 3 до 12 годин, випадіння снігу за швидкості вітру 15 м/с і більше тривалістю 12-24 години та випадіння снігу за швидкості вітру 20 м/с і більше тривалістю 24 години і більше;
- ожеледь, сильна та надзвичайна ожеледь – шар щільного матового чи прозорого льоду, що наростає на деревах, дротах та наземних предметах внаслідок замерзання крапель дощу, мряки або туману; діаметр 6-19 мм, 20-39 мм та 40 мм і більше відповідно будь-якої тривалості;
- вітер, сильний та надзвичайний вітер – переміщення повітряних мас відносно земної поверхні; максимальна швидкість 15-24 м/с, 25-34 м/с та 35 м/с і більше відповідно будь-якої тривалості (на високогір'ї 15-39 м/с, 40-45 м/с та 46 м/с і більше відповідно будь-якої тривалості);
- туман, сильний туман – скупчення завислих у приземному шарі атмосфери крапель води чи кристалів льоду, яке погіршує горизонтальну видимість; видимість менше 500 м тривалістю 3 години і більше та менше 100 м тривалістю 12 годин і більше відповідно;
- ожеледиця – шар льоду чи зледенілого снігу, що відкладається на охолодженій земній поверхні внаслідок замерзання атмосферних опадів або талої води будь-якої тривалості;
- снігові замети – наметені вітром великі кучугури снігу, які створюють перешкоди для руху транспорту на дорогах;
- снігові накати – ущільнення (трамбування) снігу колесами транспортних засобів;
- схід снігових лавин – швидкий рух снігу та/або льоду вниз, який раптово почався схилами гір, що загрожує життю і здоров'ю людей, створює перешкоди для руху транспортних засобів або припиняє його повністю.

Таблиця 2

**РІВНІ ЗАГРОЗИ**  
**порушення автомобільного руху на дорогах і в населених пунктах**  
**внаслідок ускладнення погодних умов у зимовий період**

Рівень загрози ускладнення погодних умов	Основні метеорологічні явища								Можливі порушення автомобільного руху внаслідок ускладнення погодних умов
	сніг (інтенсивність, тривалість)	мокрый сніг (сніг з дощем) (інтенсивність, тривалість)	туман (видимість, тривалість)	вітер (максимальна швидкість, тривалість)	хуртовина (випадіння снігу, макс. Шв. вітру, тривалість)	ожеледь (діаметр, тривалість)	налипання мокрого снігу (діаметр, тривалість)	Оже- ле- диця (тривалість)	
<b>0 рівень загрози</b> <b>«зелений»</b> Небезпечних та стихійних метеорологічних явищ різних рівнів небезпечності не очікується	помірний сніг  2-6 мм, ≤ 12 год	помірний мокрий сніг  4-14 мм, ≤ 12 год							<b>Незначні ускладнення руху транспорту на окремих ділянках доріг і вулиць</b>
<b>1 рівень загрози</b> <b>«жовтий»</b> Небезпечні метеорологічні явища I рівня небезпечності (НМЯ I)	значний сніг  7-19 мм, ≤ 12 год	значний мокрий сніг  15-49 мм, ≤ 12 год	туман  ≤ 500 м, ≥ 3 год	вітер  15-24 м/с, будь-яка	хуртовина  ≥ 12 м/с, ≥ 3 год < 12 год	ожеледь  6-19 мм, будь-яка	налипання мокрого снігу 11-34 мм, будь-яка	будь-яка	<b>Порушення руху транспорту на окремих ділянках доріг і вулиць</b>
<b>2 рівень загрози</b> <b>«помаранчевий»</b> Стихійні метеорологічні явища II рівня небезпечності (СМЯ II)	сильний сніг  20-29 мм, ≤ 12 год	сильний мокрий сніг  50-79 мм, ≤ 12 год	сильний туман  < 100 м, ≤ 12 год	сильний вітер  25-34 м/с, будь-яка	сильна хуртовина  ≥ 15 м/с, 12-24 год	сильна ожеледь  20-39 мм, будь-яка	сильне налипання мокрого снігу 35-49 мм, будь-яка		<b>Порушення та припинення руху транспорту на всіх дорогах і вулицях</b>
<b>3 рівень загрози</b> <b>«червоний»</b> Стихійні метеорологічні явища III рівня небезпечності (СМЯ III)	надзвичайний сніг  ≥ 30 мм, ≤ 12 год	надзвичайний мокрий сніг  ≥ 80 мм, ≤ 12 год		надзвичайний вітер  ≥ 35 м/с, будь-яка	надзвичайна хуртовина  ≥ 20 м/с, > 24 год	надзвичайна ожеледь  ≥ 40 мм, будь-яка	надзвичайне налипання мокрого снігу 50 мм, будь-яка		<b>Припинення руху транспорту на всіх дорогах і вулицях</b>

Начальник  
Полтавського обласного  
центру з гідрометеорології

І. Г. Замирайло